

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot
wijziging van de regelgeving over de mobiliteitshulpmiddelen
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit voorziet in enkele wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna "BVR VSB") en wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2001 tot vaststelling van de criteria, voorwaarden en refertebedragen van de tussenkomsten in de individuele materiële bijstand voor de sociale integratie van personen met een handicap.

Met dit besluit wordt:

- de overheveling naar VSB van de VAPH-hulpmiddelen en aanpassingen om zich te verplaatsen met een manuele rolstoel geregeld;
- het verhuursysteem uitgebreid voor de doelgroep gebruikers met een palliatief statuut;
- het verhuursysteem uitgebreid voor de doelgroep snel degeneratieve aandoeningen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: sociale bescherming, pijler mobiliteitshulpmiddelen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025/262 van 8 juli 2025.

De Inspectie van Financiën heeft advies RD/2025002607 gegeven op 17 juli 2025. Het betreft een gunstig advies.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Sinds 1 januari 2019 vormen de tegemoetkomingen voor mobiliteitshulpmiddelen een onderdeel van de Vlaamse sociale bescherming (VSB). Wie VSB verzekerd is en nood heeft aan een mobiliteitshulpmiddel dient, via een erkende verstrekker, een aanvraag in bij de zorgkas waarbij hij aangesloten is.

Er wordt gewerkt met twee systemen: aankoop en huur.

Het aankoopstelsel houdt in dat de gebruiker een mobiliteitshulpmiddel in eigendom verwerft. Daarbij wordt gewerkt met een vaste tegemoetkoming per type mobiliteitshulpmiddel. De tegemoetkoming wordt via het derdebetalersstelsel door de zorgkassen uitbetaald aan de erkende verstrekker tot wie de gebruiker zich heeft gewend. Met die tegemoetkoming kan het mobiliteitshulpmiddel, dat op een lijst van erkende producten staat, worden vergoed. De meeste mobiliteitshulpmiddelen worden volledig vergoed. Voor sommige mobiliteitshulpmiddelen ligt de publieksprijs van het product hoger dan de tegemoetkoming en moet de gebruiker zelf een supplement betalen.

Het huurstelsel houdt in dat de erkende verstrekker een mobiliteitshulpmiddel ter beschikking stelt van de gebruiker. De verstrekker ontvangt hiervoor via het derdebetalersstelsel maandelijks een vast huurforfait dat volledig kostendekkend moet zijn. In het huurstelsel betaalt de gebruiker geen supplementen.

De voorgestelde wijzigingen zijn enerzijds afkomstig uit een traject dat het Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming (AVSB), samen met het Vlaams Agentschap voor personen met een Handicap (VAPH) gelopen heeft tijdens de vorige legislatuur, in uitvoering van de bepalingen in de toenmalige beleidsnota aangaande het implementeren van een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid en houden de overheveling van VAPH naar VSB van een aantal aanpassingen op manuele rolstoelen in. Anderzijds voert dit voorontwerp van BVR een aantal voorstellen uit die de afgelopen twee jaar zijn geformuleerd binnen de Adviescommissie Mobiliteitshulpmiddelen met betrekking tot de uitbreiding van het aanbod in verhuur voor de doelgroep gebruikers met een palliatief statuut en de doelgroep snel degeneratieve aandoeningen.

1. Overheveling naar VSB van de VAPH-hulpmiddelen om zich te verplaatsen met een manuele rolstoel.

De beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2019-2024 stelde voor om de mogelijkheden van een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid te onderzoeken. Bij het beleidsveld personen met een handicap werd vermeld:

“We gaan na of een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid mogelijk is en we leggen waar mogelijk dwarsverbanden tussen het VAPH-aanbod en dat van de Vlaamse sociale bescherming (VSB).”

Samen met het VAPH onderzocht het Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming (AVSB) tijdens de vorige legislatuur de mogelijkheden, opportuniteiten en knelpunten om te evolueren naar een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid.

In een eerste fase wordt nu voorgesteld om de overheveling naar VSB van de VAPH-hulpmiddelen en aanpassingen om zich te verplaatsen met een manuele rolstoel te realiseren tegen 1 januari 2026. Concreet gaat het om de volgende hulpmiddelen:

- Aankoppelwiel met handtrappers voor manuele rolstoel;
- Aankoppelwiel met elektrische trapondersteuning voor manuele rolstoel;

- Elektrische aankoppeenheid/trekeenheid voor manuele rolstoel;
- Ombouwpakket elektrische ondersteuning voor aankoppelwiel met handtrappers.

Het voorliggend voorontwerp van BVR regelt deze overheveling en bepaalt de regels met betrekking tot cumul, hernieuwing en procedure.

Het betreft hier in feite een efficiëntiemaatregel. De tegemoetkomingen voor deze aanpassingen aan een manuele rolstoel moeten momenteel nog aan het VAPH worden aangevraagd terwijl de rolstoelen zelf binnen de Vlaamse sociale bescherming aan de zorgkas moeten worden aangevraagd. Door de overheveling van deze aanpassingen van VAPH naar VSB wordt een tekortkoming bij de inkanteling op 1 januari 2019 van de mobiliteitshulpmiddelen in de Vlaamse sociale bescherming weggewerkt.

2. Uitbreiding van het huursysteem voor de doelgroep gebruikers met een palliatief statuut in de thuiszorg

Momenteel zijn de volgende hulpmiddelen mogelijk in het huursysteem voor de doelgroep gebruikers met een palliatief statuut in de thuiszorg:

- (tweede) manuele standaardrolstoel;
- (tweede) manuele modulaire rolstoel;
- manuele verzorgingsrolstoel;
- manuele verzorgingsrolstoel uitgevoerd met een modulair korrelzitsysteem.

De Zorgkassencommissie beoordeelt de aanvragen in verkoop voor gebruikers met een palliatief statuut van manuele actief rolstoelen, elektronische scooters en elektronische rolstoelen, kritisch in relatie met de nog te verwachten gebruiksduur. Op die manier komen heel wat gebruikers niet in aanmerking voor deze mobiliteitshulpmiddelen, ondanks het feit dat qua indicatie dit de meest geschikte mobiliteitshulpmiddelen zijn voor hen.

De Adviescommissie Mobiliteitshulpmiddelen adviseerde om deze reden het huursysteem voor de doelgroep van gebruikers met een palliatief statuut in de thuiszorg uit te breiden naar de volgende mobiliteitshulpmiddelen:

- manuele actief rolstoel;
- elektronische scooter;
- elektronische rolstoel.

Het voorliggend voorontwerp van BVR geeft uitvoering aan dit advies.

3. Uitbreiding van het huursysteem voor de doelgroep snel degeneratieve aandoeningen

Momenteel is de elektronische hoepelondersteuning voor de manuele rolstoel enkel in verkoop voorzien. Wanneer een persoon met een snel degeneratieve aandoening het best kan geholpen worden met een manuele rolstoel met elektronische hoepelondersteuning, moet hij eerst een manuele rolstoel in verkoop aanvragen via de Bijzondere Technische Commissie om daarna de elektronische hoepelondersteuning aan te vragen. Deze procedure neemt veel tijd in beslag. Te veel tijd om, gelet op de meestal snelle evolutie van de aandoening van de gebruiker, tijdelijk als opstap naar de meer ingrijpende elektronische rolstoel, te kunnen fungeren.

Vandaar dat de Adviescommissie Mobiliteitshulpmiddelen adviseert om de elektronische hoepelondersteuning ook te voorzien in verhuur voor de doelgroep snel degeneratieve aandoeningen.

Het voorliggend voorontwerp van BVR geeft uitvoering aan dit advies.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1, 2 en 3 van het wijzigend besluit verwijderen de naar VSB over te hevelen hulpmiddelen uit de VAPH-regelgeving.

Artikel 4 voegt aan de titel van de afdeling verhuur in woonzorg, thuiszorg en voor de personen waarvoor een palliatief forfait thuiszorg is aangevraagd, de actief rolstoel, de elektronische rolstoel en de elektronische scooter toe.

Artikel 5 beperkt de verhuur van de actief rolstoel, de elektronische rolstoel en de elektronische scooter tot de personen waarvoor een palliatief forfait thuiszorg is aangevraagd.

Artikel 6 regelt de procedure die moet worden gevolgd bij de aanvraag van een actief rolstoel, een elektronische rolstoel en een elektronische scooter in verhuur voor de personen waarvoor een palliatief forfait thuiszorg werd aangevraagd.

Artikel 7 voert een tekstuele correctie uit.

Artikel 8 breidt de procedure voor de aanvraag in aankoop, in uitzondering van de regels verhuur in woonzorg, thuiszorg en voor personen waarvoor een palliatief forfait is aangevraagd, uit tot de actief rolstoel, de elektronische rolstoel en de elektronische scooter.

Artikel 9 voegt aan de titel van de afdeling verhuur voor gebruikers met een snel degeneratieve aandoening de elektronische hoepelondersteuning toe en vervolledigt de titel met de besturingssystemen, die reeds van bij de start op 1 januari 2019 waren voorzien in de prestatie lijst, maar nog niet waren opgenomen in het BVR VSB.

Artikel 10 bepaalt dat ook voor de verhuur van de elektronische hoepelondersteuning en de besturingssystemen aan gebruikers met een snel degeneratieve aandoening wordt gewerkt met maandelijks huurforfaits die alle kosten moeten dekken.

Artikel 11 en 12 leggen vast dat, voor de verhuur van een elektronische hoepelondersteuning of een besturingssysteem, een rolstoeladviesrapport opgesteld door een gespecialiseerd rolstoeladviesteam bij de aanvraag moet worden gevoegd.

Artikel 13 voegt de elektronische hoepelondersteuning en de besturingssystemen toe aan de uitzonderingsmaatregel die zegt dat, als met de huur van het mobiliteitshulpmiddel niet kan worden tegemoetgekomen aan de bijzondere noden van de gebruiker met een snel degeneratieve aandoening, een aanvraag in verkoop mogelijk is via de procedure bij de Bijzondere Technische Commissie.

Artikel 14 legt de toepassing vast van de uitgebreide plus procedure voor de aanvraag in aankoop voor personen met een snel degeneratieve aandoening van een aankoppelwiel of een elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid.

Artikel 15 maakt de uitgebreide plus procedure van toepassing op de aanvraag in aankoop van de aankoppelwielen en de elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid.

Artikel 16 legt vast dat bij hernieuwing van een elektronische hoepelondersteuning, een aankoppelwiel of een elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid met een mobiliteitshulpmiddel uit dezelfde hoofdgroep de uitgebreide procedure van toepassing is.

Artikel 17 bepaalt dat er afzonderlijke hernieuwingstermijnen zijn voor de aankoppelwielen en de elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid en dat de hernieuwing na afloop van die termijn

dient aangevraagd te worden conform de uitgebreide procedure. Tijdens de hernieuwingstermijn van het aankoppelwiel of de elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid kan er geen tegemoetkoming worden gegeven voor een elektronische rolstoel, elektronische scooter of een drie- of vierwiel fiets, tenzij er sprake is van een voortijdige hernieuwing omwille van pathologische wijziging.

Artikel 18 bepaalt dat de teller voor het uitgebreide forfait voor onderhoud- en herstellingskosten, naast de elektronische hoepelondersteuning, ook niet wordt aangevuld indien er een aankoppelwiel of een elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid wordt goedgekeurd.

Artikel 19 vervangt de bijlage 2 bij het BVR VSB door een nieuwe bijlage waarin de hernieuwingstermijnen van de aankoppelwielen en de elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid zijn toegevoegd.

Artikel 20 vervangt de bijlage 3 bij het BVR VSB door een nieuwe bijlage waarin de cumulregels voor de elektronische hoepelondersteuning, de aankoppelwielen en de elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid en de cumulregels in verhuur voor personen met een snel degeneratieve aandoening worden toegevoegd.

Artikel 21 vervangt de bijlage 5 bij het BVR VSB door een nieuwe bijlage waarin de bepalingen van het 8ste artikel ook van toepassing worden gemaakt op de aankoppelwielen en de elektrische aankoppeleenheid/trekeenheid zodat vastligt welke inlichtingen en documenten er noodzakelijk zijn bij de aanvraag om opgenomen te worden op de productlijst.

Artikel 22 en 23 zijn overgangsmaatregelen die bepalen dat aanvragen voor de naar VSB over te dragen hulpmiddelen, die ingediend zijn bij het VAPH voor 1 januari 2026 en ten laatste op 31 december 2026 worden vervolledigd, door het VAPH worden behandeld, beslist en uitbetaald.

Artikel 24 bepaalt dat de gebruiker ook kan beslissen zijn lopende aanvraag bij het VAPH stop te zetten en een nieuwe aanvraag in te dienen bij zijn zorgkas.

Artikel 25 en 26 regelen respectievelijk de inwerkingtreding en uitvoering van het besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

1. Overheveling naar VSB van de VAPH-hulpmiddelen om zich te verplaatsen met een manuele rolstoel.

In 2023 gaf het VAPH 700 k euro uit aan de hulpmiddelen die naar VSB worden overgeheveld. Rekening houdend met de ondertussen gestegen tegemoetkomingen en inflatie zal de kost van deze hulpmiddelen in 2026 oplopen tot 770 k euro.

Door de overheveling naar VSB worden de tegemoetkomingen voor deze hulpmiddelen ook bereikbaar voor personen ouder dan 65 en niet erkend door het VAPH.

De over te hevelen aanpassingen worden enkel toegelaten op een manuele actief rolstoel. In 2023 werden binnen VSB 97 aanvragen voor een actief rolstoel in verkoop goedgekeurd voor personen ouder dan 65 jaar. Dit is ongeveer 10 % van het totaal aantal goedgekeurde

aanvragen in 2023 voor een actief rolstoel.

We verwachten dus een beperkte stijging van de kost van de tegemoetkomingen voor deze hulpmiddelen van maximaal 20 % (of $770 \times 0,2 = 154$ k euro) in het eerste jaar (gelet op het feit dat personen, ouder dan 65 jaar, die reeds eerder over een actief rolstoel beschikken ook een aankoppelwiel of trekeenheid kunnen aanvragen) en vanaf het tweede jaar 10 % (of 77 k euro).

Daarnaast moeten we rekening houden met een stijgend aantal rolstoeladviesrapporten, wegens de overheveling van deze aanpassingen naar VSB. Op basis van het aantal in 2023 ingediende aanvragen bij het VAPH (360) en het leeftijdsonafhankelijk maken van de aanpassingen (+20%) en rekening houdend met het feit dat voor een actief rolstoel ook een rolstoeladviesrapport nodig is, zodat sommige rolstoeladviesrapporten zowel de actief rolstoel als de aanpassing zullen voorschrijven schatten we in dat het aantal rolstoeladviesrapporten door de overheveling zal stijgen met een 300-tal.

De tegemoetkoming voor een rolstoeladviesrapport bedraagt momenteel 325,27 euro; rekening houdend met de begrotingsrichtlijnen zou dit jaar nog de spilindex worden overschreden wat neerkomt op een tegemoetkoming van 331,78 voor 2026 of een kost van $300 \times 331,78 = 100$ k euro.

In totaal zal de kost in 2026 $770 + 154 + 100 = 1.024$ k euro bedragen.

Bij de begrotingsopmaak van 2026 wordt gevraagd 565 k euro (100k euro voor de rolstoeladviesrapporten en 465 k euro voor de tegemoetkomingen) over te hevelen van begrotingsartikel GBO-1GGF2RX-IS naar GBO-AGCF2VA-WT. De rest van de kost van de tegemoetkomingen zal bij BO 2027 worden overgeheveld. Het VAPH heeft in 2026 immers nog budget nodig om de in 2025 ingediende aanvragen die in 2026 worden beslist uit te betalen.

2. Uitbreiding van het huursysteem voor de doelgroep gebruikers met een palliatief statuut in de thuiszorg

We beschikken niet over gegevens van het aantal aanvragen voor een actief rolstoel, elektronische rolstoel of een elektronische scooter in verkoop van personen met een palliatief statuut. Gelet evenwel op de lage gemiddelde gebruiksduren van de manuele rolstoelen in verhuur bij personen met een palliatief statuut zal de verhuur van de manuele actief rolstoel, elektronische scooter en elektronische rolstoel kostenefficiënter zijn dan het verkoopsysteem.

Ter illustratie, in verkoop heeft een elektronische binnen-buiten scooter een tegemoetkoming van 2.544,88 euro met een basisforfait voor onderhoud en herstelling van 250 euro of een uitgebreid forfait voor onderhoud en herstelling van 40% van de tegemoetkoming. Dit komt neer op 2.794,88 euro of in geval van het uitgebreid forfait 3.562,83 euro. In onze rapportering zien we dat bij verhuur aan personen met een palliatief forfait de gemiddelde gebruiksduur van een manuele modulaire rolstoel in verhuur 218 dagen (of gemiddeld 7,16 maanden) bedraagt voor de dossiers die werden opgestart in 2021. Indien we de huurprijs voor een scooter van 196,82 euro vermenigvuldigen met 7,16 maand bekomen we een gemiddelde kost van 1.409,23 euro, wat aanzienlijk lager is dan de kost in verkoop.

3. Uitbreiding van het huursysteem voor de doelgroep snel degeneratieve aandoeningen (SDA)

De combinatie van een manuele rolstoel met een elektronische hoepelondersteuning is een eerste opstap richting een elektronische rolstoel in verhuur. Met andere woorden, door de

combinatiemogelijkheid van een manuele rolstoel met hoepelondersteuning te voorzien in verhuur SDA zal de elektronische rolstoel pas op een later moment worden ingezet.

De gecumuleerde kostprijs per maand van de verhuur van een manuele rolstoel (64,32 euro/maand voor de manueel modulaire rolstoel of 89,69 euro/maand voor de manueel actief rolstoel) en de verhuur van een elektronische hoepelondersteuning (195,51 euro/maand) ligt merkkelijk lager dan het maandelijks huurforfait voor de verhuur van een elektronische rolstoel (790,20/maand).

Deze maatregel zal dus zeker geen meerkost betekenen.

Besluit:

De kost van de overheveling van hulpmiddelen van VAPH naar VSB gaat gepaard met de overheveling van de nodige middelen van VAPH naar VSB.

De uitbreiding van het huursysteem voor de doelgroep gebruikers met een palliatief statuut in de thuiszorg en de doelgroep snel degeneratieve aandoeningen houdt geen meerkost in.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 1 oktober 2025.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact.

4 VERDER TRAJECT

- Aanvraag advies bij de Raad van State.
- Publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de regelgeving over de mobiliteitshulpmiddelen;

2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ